

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра раціонального природокористування та охорони навколишнього
середовища

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НПП 2.17 ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

освітньо-професійна програма «Екологія, охорона навколишнього
середовища та збалансоване природокористування»
спеціальність 101 – Екологія
факультет економіко-правовий

2020-2021 рік

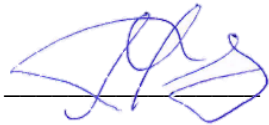
Робоча програма «Економіка природокористування» для студентів ОПП
«Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване
природокористування»
Спеціальність 101 – Екологія

РОЗРОБНИК ПРОГРАМ: к.е.н., доц. кафедри раціонального
природокористування та охорони навколишнього середовища Мітюшкіна
Х.С.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри раціонального
природокористування та охорони навколишнього середовища

Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.

Завідувач кафедри раціонального природокористування та охорони
навколишнього середовища

Г.О. Черніченко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 10 Природничі науки Спеціальність 101 – Екологія	Нормативна (навчальна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки)	
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: — Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: оцінка екологічного стану окремого міста		7,8 Семестр	
Загальна кількість годин – 180		Лекції	
		32	12
Тижневих годин для денної форми навчання: 10 аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Практичні, семінарські	
		48 год.	20
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		98	146
		Індивідуальні завдання:	
		2	2
	Вид контролю: залік (7 семестр), екзамен (8 семестр)		

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,4

для заочної форми навчання – 0,15

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Економіка природокористування” є формування екологічного світосприйняття, одержання та використання нових знань та практичних навичок у галузі економічного регулювання процесів використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Економіка природокористування” є визначення перспективних напрямів розвитку суспільного виробництва з урахуванням якості навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів; прогнозування якості навколишнього середовища щодо темпів розвитку економіки країни та економічних наслідків антропогенної дії; оцінка економічних наслідків забруднення навколишнього середовища та їх впливу на показники розвитку народного господарства країни, регіонів, підприємств; еколого-економічне обґрунтування інвестицій в охорону навколишнього середовища та визначення соціально-економічної ефективності екологічних витрат; визначення економічних методів стимулювання зменшення матеріало-, енерго- та екологічності виробництв; розроблення фінансового механізму охорони навколишнього середовища на базі платного природокористування та розміщення відходів виробництва у навколишньому середовищі; визначення механізму врахування екологічного фактора при формуванні програм розвитку економіки в умовах самоврядування, розвитку міжнародних відносин у сфері охорони навколишнього середовища.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Економіка природокористування» спрямована на опанування наступних компетентностей (загальних та професійних) :

Інтегральна компетентність:

ІК: Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

Здатність до збору, обробки, збереження, продукування, передачі й аналізу професійно важливої інформації з різних джерел. (КЗ-2)

Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства; спілкуватися рідною та іноземною мовами усно та письмово. (КЗ-3)

Фахові:

Здатність володіти базовими загальними знаннями дисциплін екологічного спрямування в обсязі, необхідному для вивчення професійних дисциплін та для використовування в обраній професії. (КП-1).

Здатність свідомо орієнтуватись у поточному стані екологічних досліджень. (КП-4)

Здатність оцінювати вплив на навколишнє середовище діяльності людства. (КП-6).

Здатність проводити аналіз, синтез, творче осмислення, оцінювання та систематизацію різноманітних інформаційних джерел для проведення досліджень у галузі екології та охорони довкілля. (КП-12).

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра спеціальності 101 «Екологія» (ОПП «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування») у Маріупольському державному університеті:

Базові знання про фундаментальні проблеми і питання загальної, традиційної екології; концептуальні основи неоекології (РН 7).

Проводити спостереження за небезпечними природними процесами, візуалізувати отримані результати для оцінки стану окремих об'єктів довкілля (РН 8).

Оцінювати вплив господарської діяльності на навколишнє середовище на підставі обробки й аналізу нормативних документів проводити процедуру оцінки впливу на навколишнє середовище (РН 11).

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна «Економіка природокористування» вивчається після вивчення дисциплін «Основи екології та неоекологія», «Основи врівноваженого природокористування», «Природоохоронне законодавство та екологічне право», «Моніторинг довкілля», «Моделювання та прогнозування стану довкілля».

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні:

знати: основні форми та особливості антропогенної дії на оточуюче природне середовище; природно-наукові та економічні основи економіки природокористування;

вміти: оцінювати економічний збиток від забруднення навколишнього природного середовища та нераціонального використання природних ресурсів.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ТА ЇХ ОЦІНКА В СИСТЕМІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Тема 1. Предмет, методи та задачі курсу „Економіка природокористування”

Вступ в економіку природокористування. Поняття і сутність природокористування. Природокористування як економічна категорія. Основні завдання економіки природокористування. Методи вивчення економіки природокористування. Класифікація основних видів природокористування.

Тема 2. Класифікація природних ресурсів та їх економічна оцінка

Основні поняття і класифікація природних ресурсів. Поняття і сутність економічної оцінки природних ресурсів. Основні принципи економічної оцінки природних ресурсів. Особливості класифікації енергетичних і мінеральних ресурсів ООН.

Тема 3. Основні підходи до економічної оцінки природних ресурсів

Визначення економічної цінності екологічних вигід і втрат. Підходи до економічної оцінки природних ресурсів.

Тема 4. Теорія зовнішніх ефектів в економіці природокористування.

Поняття, причини та класифікація зовнішніх ефектів. Необхідність інтерналізації зовнішніх ефектів. Підхід до проблеми інтерналізації А. Пігу. Інтерналізація зовнішніх ефектів з позиції прав власності. Теорема Коуза.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯМ

Тема 5. Платність природокористування в Україні

Основи платного природокористування в Україні. Плата за використання ресурсів, їх види і нормативи. Плата за забруднення навколишнього природного середовища в Україні.

Тема 6. Економічна ефективність раціонального природокористування

Економічна оцінка впливу людини на природу. Методика визначення збитків, спричинених погіршенням навколишнього середовища. Економічне стимулювання раціонального природокористування. Економічна ефективність природоохоронних заходів.

Тема 7. Еколого-економічні проблеми забруднення навколишнього природного середовища та використання відходів

Відходи в системі енергетичних і матеріальних потоків як чинник забруднення навколишнього природного середовища. Економічні методи захисту навколишнього природного середовища від забруднення. Відходи сільськогосподарського виробництва та їх переробка. Відходи промислового виробництва та їх переробка. Екологічна оцінка технологій переробки відходів. Економічні стимули підвищення рівня екологізації переробки відходів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ЕКОНОМІКА РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ РЕСУРСІВ

Тема 8. Економіка раціонального використання і охорони земельних ресурсів

Земля в системі природних ресурсів та її господарське використання. Поняття і напрями раціонального землекористування. Забруднення земельних угідь в агропромисловому виробництві. Поліпшення використання та охорони земельних угідь.

Тема 9. Економіка раціонального використання і охорони водних ресурсів

Роль і значення водних ресурсів у житті людини та в економіці країни. Поняття раціонального водокористування та його основні напрями. Способи раціонального використання і вдосконалення охорони водних ресурсів в агропромисловому виробництві. Економіко-екологічна ефективність водогосподарського будівництва раціонального використання водних ресурсів.

Тема 10. Економіка раціонального використання і охорони лісових ресурсів

Значення лісових ресурсів у житті людини та в економіці країни. Стан, структура й економічна оцінка лісових ресурсів та їх використання. Лісоохоронні заходи, раціональне використання лісових ресурсів та їх ефективність.

Тема 11. Економіка раціонального використання і охорони повітряних ресурсів

Значення повітряних ресурсів у житті людини та в економіці країни. Забруднення повітряних ресурсів. Оцінка масштабів та збитків від забруднення повітряного середовища. Повітроохоронні та повітроочисні заходи, їх ефективність.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ.

Тема 12. Макроекономічні аспекти економіки природокористування.

Екологічний та природно - ресурсний фактори в системі макроекономічних показників. Інтегрована система національних рахунків. Галузева структура забруднення навколишнього середовища. Основні показники природоємкості та екологічності виробництва.

Тема 13. Управління природокористуванням та екологічною безпекою.

Поняття і основні функції управління природокористуванням і екологічною безпекою. Система органів управління природокористуванням і екологічною безпекою. Система екологічного планування та прогнозування.

Спостереження, облік та контроль у сфері природокористування та охорони навколишнього середовища. Правове регулювання природокористування і природоохоронної діяльності.

Тема 14. Основні принципи та інструменти екологічної політики. Міжнародні аспекти економіки природокористування та екологічної політики.

Мета, парадигми і принципи сучасної екологічної політики. Критерії оцінки інструментів екологічної політики. Основні інструменти прямого еколого - економічного регулювання. Інструменти непрямого еколого - економічного регулювання. Практичне застосування інструментів екологічної політики на прикладі забруднення навколишнього середовища. Транскордонні екологічні проблеми та основні шляхи їх вирішення. Глобальні екологічні проблеми. Міжнародні екологічні організації та угоди.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Природні ресурси та їх оцінка в системі природокористування												
Тема 1. Предмет, методи та задачі курсу „Економіка природокористування”	9	2	2			5	14	2	2			10
Тема 2. Класифікація природних ресурсів та їх економічна оцінка	12	2	4			6	15	2	2			11
Тема 3. Основні підходи до економічної оцінки природних ресурсів	12	2	4			6	15	2	2			11
Тема 4. Теорія зовнішніх ефектів в економіці природокористування.	9	2	2			5	9					9
Разом за змістовим модулем	42	8	12			22	53	6	6			41
Змістовий модуль 2. Економічні механізми управління природокористуванням												
Тема 5. Платність природокористування в Україні	9	4	4			1	15	2	2			11
Тема 6. Економічна ефективність раціонального природокористування	10	2	4			4	15	2	2			11
Тема 7. Еколого-економічні проблеми забруднення навколишнього	14	4	4			6	15	2	2			11

природного середовища та використання відходів													
Разом за змістовим модулем	33	10	12			15	45	6	6			33	
Змістовий модуль 3. Економіка раціонального використання основних видів ресурсів													
Тема 8. Економіка раціонального використання і охорони земельних ресурсів	12	2	4			6	13		2			11	
Тема 9. Економіка раціонального використання і охорони водних ресурсів	11	2	4			5	13		2			11	
Тема 10. Економіка раціонального використання і охорони лісових ресурсів	11	2	2			7	11		2			9	
Тема 11. Економіка раціонального використання і охорони повітряних ресурсів	13	2	4			7	11					11	
Разом за змістовим модулем	47	8	14			25	48		6			44	
Змістовий модуль 4. Фінансово-економічний механізм охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів. міжнародна діяльність у вирішенні проблеми природокористування та охорони довкілля.													
Тема 12. Макроекономічні аспекти економіки природокористування	9	2	2			5	10					10	
Тема 13. Управління природокористуванням та екологічною безпекою	11	2	4			5	11		2			9	
Тема 14. Основні принципи та інструменти екологічної політики. Міжнародні аспекти економіки природокористування та екологічної політики	12	2	4			6	11					11	
Разом за змістовим модулем	32	6	10			16	32		2			32	
ІНДЗ	2					2	2					2	
Усього годин	180	32	48			2	98	180	12	20		2	146

5. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, методи та задачі курсу „Економіка природокористування”	2
2	Класифікація природних ресурсів та їх економічна оцінка	4
3	Підходи до економічної оцінки природних ресурсів	4
4	Платність природокористування в Україні	2
5	Управління природокористуванням та правовий захист навколишнього середовища	2
6	Економічна ефективність раціонального природокористування	2
7	Еколого-економічні проблеми забруднення навколишнього природного середовища та використання відходів	4
8	Економіка раціонального використання і охорони земельних ресурсів	4
9	Економіка раціонального використання і охорони водних ресурсів	2
10	Економіка раціонального використання і охорони лісових ресурсів	2
11	Економіка раціонального використання і охорони повітряних ресурсів	2
12	Макроекономічні аспекти економіки природокористування	2
13	Управління природокористуванням та екологічною безпекою	4
14	Основні принципи та інструменти екологічної політики. Міжнародні аспекти економіки природокористування та екологічної політики	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Екологічний результат проведення природоохоронних заходів	9
2	Соціальний результат проведення природоохоронних заходів	9
3	Методи оцінки економічного збитку від забруднення навколишнього середовища	10
4	Сталий розвиток міського господарського комплексу	8

5	Аналіз динаміки обсягів виробництва та викидів в атмосферу від металургійних підприємств Маріуполя за 2013-2017 роки	10
6	Оцінка якісного складу викидів в атмосферу від промпідприємств Маріуполя	9
7	Оцінка екологізації виробництва	10
8	Вимірювання еколого-економічного збитку	9
9	Вимірювання ефекту від зниження захворюваності населення	8

7. Індивідуальні завдання: тематика самостійної (індивідуальної) наукової роботи

1. Економічна система і навколишнє середовище: взаємозв'язок і суперечності.
2. Національна стратегія сталого розвитку України та проблеми її реалізації.
3. Проблеми ресурсів в сучасних економічних і науково-технічних умовах: оптимістичні і песимістичні прогнози.
4. Проблеми платності природокористування та концепція альтернативної вартості.
5. Економіка добробуту як теоретичний фундамент сучасної економіки природокористування.
6. Економічна оцінка природних ресурсів та ефективність природоохоронної діяльності.
7. Необхідність і проблеми економічної оцінки екологічних благ та природних ресурсів.
8. Основні проблеми вимірювання еколого-економічного збитку.
9. Управління екологічними ризиками.
10. Економічна реструктуризація та модернізація галузей сучасного виробництва.
11. Макроекономічні аспекти економіки природокористування.
12. Взаємозв'язок екологічної та макроекономічної політики.
13. Екологічна політика економічно розвинених країн.
14. Екологічна політика країн, що розвиваються.
15. Забруднення атмосферного повітря та його регулювання.
16. Забруднення водних джерел та його регулювання.
17. Управління природокористуванням та екологічною безпекою.
18. Основні принципи та інструменти екологічної політики.
19. Міжнародні аспекти економіки природокористування та екологічної політики.
20. Міжнародні організації та угоди в області охорони навколишнього середовища та забезпечення екологічної безпеки.

8. Методи навчання

Лекції (оглядові, тематичні); дискусії; семінари; конспектування та анотування навчальної літератури.

8. Методи навчання

Лекції (оглядові, тематичні, дискусії); робота в Інтернет; складання графічних схем, реферування, конспектування тощо.

9. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (30 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуальних завдань, а саме: підготовки реферату (10 балів), виконання індивідуального практичного завдання (10 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

45-50 балів	ЗВО виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вміє аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Усі виконані індивідуальні завдання продемонстрували здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й застосовувати його на практиці, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
39-44 бали	ЗВО в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних питань управління проектами. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
35-38 балів	ЗВО володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Реферат виконаний на достатньо низькому рівні; індивідуальне практичне завдання обґрунтовано.
0-34 бали	ЗВО не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальні завдання не виконані.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену. Кожен екзаменаційний білет з дисципліни містить три теоретичні питання.

Питання екзаменаційного білету	Бали
1. Перший рівень складності	10
2. Другий рівень складності	15
3. Третій рівень складності	25
Підсумок	50

Оцінювання відповіді на теоретичне питання відбувається за наступними критеріями:

понад 90% правильних відповідей 9-10 балів (перший рівень складності) 13-15 балів (другий рівень складності) 22-25 балів (третій рівень складності)	теоретичне питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки
76 – 90% правильних відповідей 7-9 балів (перший рівень складності) 11-13 балів (другий рівень складності) 19-22 балів (третій рівень складності)	теоретичне питання розкрито майже в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки
60 – 75 % правильних відповідей 6-7 балів (перший рівень складності) 9-13 балів (другий рівень складності) 15-22 балів (третій рівень складності)	значна частина теоретичного питання не була висвітлена
менш 60 % правильних відповідей 0-6 балів (перший рівень складності) 0-9 балів (другий рівень складності) 0-15 балів (третій рівень складності)	більша частина питання не була висвітлена або питання повністю не розкриті

10. Засоби оцінювання

Опитування та доповіді на семінарських заняттях, оцінка за реферат, оцінка за виконане індивідуальне практичне завдання, екзамен.

Питання до екзамену:

1. Поняття і сутність природокористування.
2. Природокористування як економічна категорія.
3. Нераціональне природокористування, його причини та наслідки

4. Раціональне природокористування
5. Основні завдання економіки природокористування.
6. Методи вивчення економіки природокористування.
7. Специфічні методи вивчення економіки природокористування.
8. Класифікація основних видів природокористування.
9. Галузевий підхід природокористування.
10. Функціональний (комплексний) підхід природокористування.
11. Компонентний підхід природокористування.
12. Основні поняття і класифікація природних ресурсів.
13. Поняття і сутність економічної оцінки природних ресурсів.
14. Основні принципи економічної оцінки природних ресурсів
15. Особливості класифікації енергетичних і мінеральних ресурсів ООН.
16. Визначення економічної цінності екологічних вигід і втрат.
17. Споживчі цінності природних ресурсів.
18. Некористувальницькі цінності природних ресурсів („цінності існування”).
19. Підходи до економічної оцінки природних ресурсів.
20. Сутність затратного підходу до оцінки природних ресурсів.
21. Сутність результативного підходу до оцінки природних ресурсів.
22. Сутність відтворювального підходу до оцінки природних ресурсів.
23. Сутність рентного підходу до оцінки природних ресурсів.
24. Сутність диференційної ренти.
25. Сутність монопольно-відомчого підходу до оцінки природних ресурсів.
26. Об'єкти плати за використання природних ресурсів.
27. Види платежів за використання природних ресурсів.
28. Визначення нормативу плати за використання природних ресурсів.
29. Концепція, яка використовується для тарифів за використання водних ресурсів.
30. Лісові такси, поняття та сутність.
31. Грошова оцінка землі, земельний податок.
32. Визначення плати за видобуток корисних копалин.
33. Основи платного природокористування в Україні.
34. Плата за використання ресурсів, їх види і нормативи.
35. Плата за забруднення навколишнього природного середовища в Україні.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

I семестр

Поточне тестування та самостійна робота			Залік	Сума
Змістовий модуль (аудиторна робота)	Індивідуальна робота	Самостійна робота		
T1-T7	7	7	50	100
20	15	15		

II семестр

Поточне тестування та самостійна робота			Екзамен	Сума
Змістовий модуль (аудиторна робота)	Індивідуальна робота	Самостійна робота		
T8-T14	7	7	50	100
20	15	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Рекомендована література (наукова бібліотека МДУ)

1. Основи екології та економіка природокористування. Курс лекцій: практикум [Текст] : навчальний посібник / О.М. Царенко, О.О. Несветов, М.О. Кадацький. - 3-є вид., перероб. і доп. - Суми : Університетська книга, 2016. - 592 с.

2. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням [Текст] : підручник / за ред.: Л. Г. Мельника, М. К. Шапочки. - Суми : Університетська книга, 2019. - 759 с.

3. Екологія та збалансоване природокористування [Текст] : навчальний посібник / М.С. Мальований, Г.З. Леськів. - Херсон : Олді-плюс, 2014. - 316 с.

4. Економіка природокористування: підручник / Б.М. Данилишин, М.А. Хвесик, В.А. Голян. – К.: Кондор. – 2010. – 464 с.

5. Коржнев М.М. Економіка природокористування. – К.: Вид. КНУ. - 2005. – 99 с.

6. Методичні вказівки до написання курсових робіт з дисципліни «Економіка природокористування» для студентів напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» денної та заочної форм навчання. / Уклад. О. О. Мороз, А. С. Краєвська, І. В. Романець. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 30 с.

Інформаційні ресурси

1. Екологічні новини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://greenhome.com.ua/>. – Загол. з екрану.

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. Навколишнє середовище [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Національні доповіді про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2014-2018 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/news/31768.html>

4. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/>. – Загол. з екрану.

5. Українська Екологічна Асоціація «Зелений світ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zelenysvit.org.ua/>. – Загол. з екрану.

6. Человек и окружающая среда [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.priroda.su/>. – Загл. с экрана.

7. Eco Nation [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://econation.at.ua/publ/ekologija/2>. – Загол. з екрану.

8. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>

9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI // Інтернет-ресурс / Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua